Dik 400 gemeenten hebben hun handen vol aan de transitie in het sociaal domein. Stan Verhaag volgt de ontwikkelingen in Venray op de voet.

Heide doet het helemaal zelf

In Heide werd zeven jaar geleden de basisschool gesloten. De inwoners die toen op hun achterste benen stonden, blazen het gebouw nu nieuw leven in. Op hun manier.

Ik breng zo meteen eerst de drank. Dan ga ik uitvogelen hoe het met de broodjes zit, want het is voor mij de eerste keer.' Een zonovergoten zaterdagmiddag in Heide, een dorp bij Venray met welgeteld 480 inwoners. Ik zit op het terras van De Schól, de pas geopende lunchroom annex bakker annex beoogde ziel van het dorp. Ik heb net mijn bestelling geplaatst. Even later is hij terug, de man die voor het eerst in zijn leven als serveerder optreedt: 'De beenham is op', zegt hij be-rouwvol. 'Mag het ook schouderham zijn?' In Heide – waar de vogels fluiten alsof hun leven ervan afhangt, de torenhoge bomen bloeien en heel af en toe een tractor voor-bijkomt – is het aandoenlijk om te zien hoe een lange zestiger zijn best doet om het de klanten naar de zin te maken en daarbij zijn gebrek aan ervaring niet verbloemt. Een jaar of zeven geleden ging het er hier minder idyllisch aan toe. SPOV (Stichting Primair Onderwijs Venray) kondigde aan dat het de basisschool ging sluiten wegens te weinig leerlingen. Al op de eerste bijeenkomst na het vermaledijde besluit toonden de inwoners zich strijdvaardig. Sinds 1 januari 2018 is het dorp eigenaar van het ge-bouw. Nu moet de voormalige school op-nieuw dé ontmoetingsplek worden.

De lange man meldt zich weer. 'Gaat het met het mes?', vraagt hij bezorgd. 'Want wij begrijpen dat de messen een beetje bot zijn.'

Op een zaterdag in april werd de voormalige school heropend en de nieuwe naam onthuld. Dat ging gepaard met grote woorden. 'Wat hier is gebeurd, is een voorbeeld voor de rest van Nederland', zei de burge-meester. En de voorzitter van de dorpscoö-peratie omschreef alle inwoners van Heide als 'aandeelhouder vastgoed', want ze zijn nu samen eigenaar en moeten het zelf ren-dabel zien te maken. Hoe ze dat doen? Zelfredzaamheid is het devies. Een interi-eurgroepje verzorgt de inrichting, de bloemwerken zijn gemaakt door mensen met een verstandelijke beperking die naar een zorgboerderij in Heide gaan, en ook alle stoelen en tafels komen uit het dorp zelf. Bij de zorgboerderij worden ze ge-schuurd en geverfd. Verder huren 'Wauw speciaal voor jou' (activiteiten voor kinde-ren en jongeren met een beperking) en de bakker een deel van het pand. Lokale mu-sici hebben al een paar keer opgetreden. Heide mikt dus op horeca, op feesten en partijen, op het terras én op vrijwilligers. Geen wonder, het dorp heeft vermoedelijk 's lands hoogste dichtheid aan inwoners met het diploma Sociale Hygiëne: 25 van de 480. Pinnen kan overigens nog niet bij De Schól, dus moet ik eerst naar een dorp verderop. Maar niet getreurd. 'Afgelopen week hebben we besloten dat we een appa-raat gaan aanschaffen.' In Heide bedenken ze voor alles een oplossing. ■